

VOINTA POPORULUI

ABONAMENTUL:

un an 160 Lei.
 jumătate an 80 Lei.
 trei luni 40 Lei.

ORGAN OFICIAL AL „FASCIEI NAȚIONALE ROMÂNE”
 APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad,
 Strada Vicențiu Babeș Numărul 6

Proiectul de program al „Fasciei Naționale Române”

— Politica etnică a Fasciei. —

Unul din cel mai important punct al programului nostru este sigur acesta. Nu se poate vorbi de naționalism adevărat cu desinteresare de soarta fraților de țară. Avem în afară de noi elemente străine, pe care încă în 1918 ar fi trebuit să încercăm să le adunăm în această țară, în care aveau să trăiască apoi, prin incuria și inabilitatea politicianilor, atâția italieni.

N'ar fi fost politică și românească și rațională, ca mai înainte de a deschide porțile streilor, să fi făcut tot ce ne-ar fi putut în putință, spre a o popula cu frații de-ai noștri nefericiți, cari trăesc sub stăpâniri străine?

De sigur, că orice țară în locul celei a noastre așa ar fi procedat.

N'avem decât să cercetăm politica etnică a Serbiei, Greciei, Ungariei și Ungariei, pentru a ne da seama, ce sfântă grijă au de ele în a-și aduna conaționali.

Sârbii au colonizat cu ei Banatul și Bosnia; Grecii, Tesalia, Tracia și Meglenia; Turcii sudul litoralului Anatoliei; Ungurii pu-

în Dobrogea, Bucovina, Basarabia și în nordul Transilvaniei, ce bine ne-ar fi prins iscusitii neguțatori și crescătorii de vite care-s Aromânii (Românii din Macedonia). Cât ne-ar fi folosit în Moldova, Muntenia și Oltenia vrednicii agricultori, care-s frații noștri din Banatul și Timocul sârbesc, tot astfel cei din Nordul Bulgariei, din Istria, de peste Nistru și cei din Ungaria și Cehoslovacia! Am fi avut aproape 2 milioane de Români în plus, în loc de 2 milioane de venetici improductivi și dușmănoși nației noastre.

Iată unde ne-a dus materialismul și indolența guvernărilor noastre. Grație lor, țara a suferit dela armistițiul încoace cea mai vastă invazie, din câte cunoaște istoria poporului nostru! Această invazie, unică în analele țărilor europene, este de natură a periclită, o simțim cu toții acuma însuși existența economică și etnică a neamului nostru.

Statul Fascist va proceda în consecință la expulsiunea sumară și în masă, chiar din primele zile ale existenței sale, a tuturor străinilor instalați în Vechiul Regat dela 4 August 1916, iar în noile teritorii dela 28 Iulie 1914.

(Va urma.)

Ce trebuie să fie fascismul?

Orice om cu mintea limpede este de părerea, că tot felul nostru de-a fi de azi este foarte departe de recerințele timpurilor mari, dar cu foarte multe primejdii, din ziua de azi. Este o grozăvie nepotrivire între ceea ce ar trebui să fim, pentru ca să putem asigura Statului nostru o tărie de neînfrânt și nației noastre o viață deplină, luminoasă, superioară, și între ceea ce suntem în adevăr. Astfel stând lucrurile, ingerul morții rușinoase planează asupra noastră, prăbușire înspăimântătoare ne poate ajunge în tot momentul.

Și în adevăr știința și istoria ne învață, că o nație poate fi privită ca sănătoasă numai până când nașterile sunt multe, oamenii sunt bucuroși de copii; că este bolnav de moarte acel popor, la care nașterile nu sunt mai multe — sau sunt chiar mai puține — decât cazurile de moarte, la care oamenii nu mai au dragi copii, fug de ei, îi consideră o năpaste, o incurcătură. Durere, este lucru constat, că în ținuturile foste sub jugul unguresc copiii sunt din ce în ce tot mai puțini, pe când boalele mortale (tuberculoza, sifilisul) se lătesc tot mai mult. Primejdia este cu atât mai mare, cu cât străinii de printre noi se sporesc pe de 2—4 ori mai bine decât noi și nici nu sunt atâția atinși de tuberculoză și de sifilis.

O altă mare nenorocire a noastră este lipsa unei clase de mij-

loc: a clasei măștrilor, neguțătorilor, întreprinzătorilor. Din asta urmează, că orașele sunt străine, că avuțiile cele mari ale țării sunt în mâinile oamenilor străini de neam, cărora le dă mâna să meargă la teatre și la concerte, să aboneze ziare și reviste, să cumpere cărți, să țină sumedenie de copii la școale înalte, să își clădească case mari și frumoase cu odăi, cu mobile măștrite lucrute, cu tablouri de artă, sculpturi etc, răzora deci le dă mâna a susține cultura neamului lor și a contribui la crearea, dezvoltarea ei prin cei talentați dintre copiii lor purtați la școli înalte.

Fără clasă mijlocie un popor nu este întreg, nu are o viață deplină, nu are tăria, care să-l asigure contra oricărei încercări, nu are mijloacele de a se ridica tot mai mult spre înălțimea, unde tronează cele mai cu mărime popoare, înălțime, care singură îi asigură trănicia și locul de cinste în istorie. Incurcăturile, neisprăvirile vieții noastre de azi sunt cauzate în cea mai mare parte de lipsa aceasta nenorocită a clasei de neguțatori, măștri și întreprinzători români.

Nu se poate închipui o viață de stat sănătoasă fără funcționari binepregătiți, harnici și cinștiți, pe cari un control la locul lui îi fereste de orice ispitire. O astfel de funcționărie însă nu o poate avea decât Statul, care plătește pe funcționarii săi mai

Spiritul.

de Romul P. Roșu.

— Sfârșit —

Fiind puțin și cam obosit a aflat bine să se culce, dar numai somnul nu-l prindea. Problema de mai înainte îl muncia și mai grozav. Intuindu-l din cameră, vântul ce isbia la intervale neregulate stropii de ploaie pe geam, îi măreau neliniștea. Trăgându-și plapuma peste cap, căuta să uite totul; era înzadar, aceeași neliniște, aceleași gânduri negre îl prindeau din nou. Zăduful, da un spect și mai fioros nenorocirii sale. În haosul gândurilor în cari se săbănuș, i s'a părut sau poate chiar a auzit mic șgomot lângă dulap.

— Mi s'a părut, se îmbărbăta el și ochii căuta să străbată întunericul.

— Da da, e rezultatul excesului de imaginație, aceste cuvinte și le adresa și mult pentru ca să se scape de senzația neplăcută ce la cuprins. Dulapul, în închipirea sa lua forme imaginare; la un moment dat șgomotul se deslușia destul de bine.

Se ridică nițel pe mână și privi în direcția dulapului de unde i se părea

că vine șgomotul, nu mai era închis, auzi deslușit.

Se așeză din nou; în cameră era tăcere adâncă, auzia chiar și ritmul sălbatic al bătăilor sale de inimă, șgomotul în aceeași direcție nu mai conținea... atunci cu o supremă efortare sări din pat, aprinse un chibrit și se opri în fața dulapului.

Toate erau în regulă; dulapul scaunelor, tablourile neclintite. Se uită împrejur; aceeași ordine, aceeași liniște tainică.

După ce își mai veni în fire, afurisi de câteva ori pe coana S'ța cu indiana și spiritele ei, apoi trecu la odihnă convins că nu e nimeni.

Când somnul era aproape să se așeze peste genele-i obosite, desluși din nou șgomotul.

Gluma aceasta care lua proporții l'a măhnit, în definitiv era supărat și pe sine, cum a putut fi așa de naiv să dea crezământ unor fleacuri. Șirul acesta de idei a fost întrerupt de misterioasele semne ce veneau dinspre dulap. S'a pipăit... era el, treaz, în toată firea, prin urmare și acel șgomot nu era ceva fictiv, vre-un spirit.

sau ori-ce, dar ceva necondiționat că trebuia să fie.

Țintindu-și privirea în direcția aceea sta nemișcat. Atunci, întrucât întunericul îi permitea, s'a convins că la mijloc nu e excesul său de imaginație ci e un fapt real; o figură a cărei forme nu se puteau desluși, se apropie tot mai mult de masă. Un șgomot asurzitor confirma cele ce se perindau în mintea sa; figura... apropiindu-se tot mai mult, în cale s'a împiedecat într'un scaun. Acum e la masă și... Dzeule Doamne, doi ochi de o culoare fosforescentă îl ținesc neconținut. Curajul, de data aceasta l'a părăsit. Simte cum de-alungul șirei spinării îi trec fiori reci de moarte, chiar și răsuflarea i s'a oprit. Când aceasta luptă cu cu teama a ajuns la exasperare, în creierul său excitat încolțește ideea de salvare.

Încet își întinde mâna spre noptiere, prinde revolverul, și luându-l ca țintă cel doi ochi cari îl privea mereu trage, odată, de două ori, de trei ori. Se aude un hășeit, ca și când ai aprinde un chibrit, iar figura dispare luând direcția dulapului.

Detunăturile de revolver au trezit toți servitorii. Cu somnul în ochi alergau spre camera administratorului, ajungând la ușă, ușa încuiată. Bănuind că la mijloc nu e ceva curat, doi vlăjgani mai spătoși sparg ușa și intră.

Conu' Gogu, se afla în acea stare, când nu-ți mai dai seama nici de ceea ce ai făcut, nici de cele ce vor urma. Auzind puternicele lovituri în ușă, nebănuind că ce poate fi, cu conștiința împăcată își aștepta sfârșitul, de apărare ne mai fiind capabil.

Repede se aprinde o lumânare, iar servitorimea privește cu groază fața desfigurată a conului Gogu a cărui degete încheștate țineau încă strâns revolverul fumegând. Recules oarecum, se ridică din pat și înaintează spre masă, de-odată exclamă radios: l'am împușcat!, cu aceasta ridică fața de maternă și arată petele de sânge servitorimeii înmărmurite. Șiroaie de sânge cald duceau dela masă la dulap. Se ridică din loc dulapul, iar servitorii mirați și mai mult de data aceasta privesc fapta d-lui administrator. Pe podele, într'un lac de sânge, zăcea întinsă o pisică răstăpătată nu știu cum prin camera conului Gogu.

bine decât orice întreprindere sau instituție particulară de pe teritoriul aceluși stat; în felul acesta traiul cinstit, îndestulător al funcționarilor publici este asigurat, Statul are posibilitatea de a alege pe cei mai destoinici dintre mulțimea celor doritori de a-l servi.

Astăzi în țara noastră Statul plătește mai rău funcționarii, dintre cari destul de puțini trăesc ca vai de lume din venitul lor cinstit;

Cele mai bune elemente sunt plasate la particulari cari le asigură un trai neasemănat mai bun. Cu funcționarii de stat de azi ne este invadată țara de străini, cari și așa sunt prea mulți, se țes de acești streini tot felul de comploturi, se pun la cale tot felul de stricăciuni, de încurcături, avutul și venitul Statului este rău vămuț, populația este șicanată și stoarsă la desperare, totul decade, totul se ruinează.

Este mai luminos decât soarele dreptul nostru istoric și porcuzând din numărul populației de a stăpâni România întregită pentru totdeauna; azi însă lumea începe a pune tot mai mult temel pe dreptul culturai mai sus ajunse și când este vorba de stăpânirea asupra unui teritor oarecare. Stăpânitorii de ieri de teritoriul românesc: Ungurii și Rușii pe baza pretenției lor culturai mai superioare se simt nedreptățiți de eliberarea de sub călcăiul lor, a ținuturilor noastre, cer mereu restituirea și au cele mai mari nădejdi de a le avea cât mai în grabă iar în ghiare. În credința afirmativei lor culturai superioare, se țin mai presus decât noi, ne desprețuesc, ne urăsc, ne doresc și ne fac după puțină tot răul aproape toate populațiile străine (mai ales Jidani), cari locuesc din nefericire între noi și cari nutresc cele mai mari nădejdi de-o foarte apropiată doborâre pentru totdeauna a noastră.

Deaceea este dator tot Românul să lucre în unire frățească, cu râvnă, cu mare grabă la cultivarea cu toate mijloacele a lui proprie și a conaționalilor lui pentru a putea ajunge la acel grad de cultură, care să impună și celor mai jurați dușmani atât, încât să nu mai fie în stare a denega recunoașterea și respectul lor.

La delăturarea relelor aducătoare de moarte de mai sus are fascismul rol covârșitor, aducător de mântuire. Reprezentant de oameni cu deplină cultură națională românească, cu vederi largi idealisti, neanchilozati în deprinderi rele, în convingeri greșite (ca celelalte partide), neîncurcați fără speranță de scăpare în rețeaua de sârmă ghimpată a afacerilor venoase, a intereselor de clică, de partid, de căpătuială, fascismul are menirea realizării marelui primeniri sufletești, mai întâi, materiale mai apoi, a neamului nostru. Va face în prima linie din membrii săi noi — din ce în ce tot mai mulți — elemente, cari cu avânt și convingere să faci în toată clipa vieții lor numai ceea ce este în con-

cordanță cu interesele nației lor, să jertfească tot prisosul lor de energie și de avere pentru progresul și mărirea nației lor iubite cu fanatism sfânt.

Având mai apoi rețea de organizații bine încheiate, puternice în întreaga țara și dispunând și de suportul material trebuincios, va pleca la marea acțiune de educație românească desăvârșită prin oamenii lui de prin școli, prin poezi, artiști, ziariști, adepți, prin scrieri, jurnale, reviste, prin conferințe, expoziții, biblioteci, căminuri culturale etc. Iar când opinia publică românească va fi câștigată deplin, definitiv pentru idealul fascist, când votul națiunii va aduce fasci la conducerea statului românesc, vor fi create și formele materiale corespunzătoare sufletului românesc măreț, veșnic, fără păreche dezvoltat și desăvârșit de fascism suflet și toate învingătoare, care va pune nația românească pentru totdeauna între cele mai nobile și mărețe neamuri.

Să trăiască, să crească, să înflorească fasci națională!

Cine ne compromite țara în streinătate.

De câțiva ani încoace țara noastră se bucură de-o reputație destul de slabă în Occident. Țările occidentale și-au format o părere foarte stranie despre România-Mare, ba au ajuns chiar să privească cu neîncredere tot ce pornește dela noi.

Secția Externă a Fasciei Naționale Române se ocupă de doi ani cu cercetarea cauzelor deprecierei numelui nostru în Occident, ajungând la niște constatări uimitoare. S'a constatat, că comercianții sau mai bine zis pseudo-comercianții ovrei, au făcut o mulțime de afaceri oneroase, înșelând buna credință a marilor comercianți din streinătate, sub masca de Români.

Urmarea a fost, că raportându-se aceste cazuri camerelor de comerț, acestea la rândul lor au alarmat întreaga lume comercială și astfel creditul comercianților adevărați români s'a zdruncinat considerabil pe piața streină.

S'a mai constatat, că tot felul de exocrii ovrei operează sub masca de Români, iar faptele lor rușinoase se impută neamului românesc. Studenții ovrei din Basarabia deslănțuesc o propagandă aproape pe față împotriva României.

Iar acum într'un număr din următorul ziarul „Universul” publică o listă întreagă, indicând numele și adresa exactă a studenților „rumuni”, cari au lăsat datorii mari la gazdele lor din Franța, Belgia și Germania, fugind într'altă parte, furându-le chiar obiecte de valoare.

E curios, că întreaga listă nu conține nici un nume românesc, ci e rezervată exclusiv urmașilor lui Moisés, ca de ex.: Abramovici, Davidson, Iacob Leventon, Marcus, Rosenberg Solomon, Silberman, Winberg Abraham, Brufman, Goldenberg, Katz, Klein, Leizerman Moses, Wugman Aron, Dorfman, Moses Storck, Hornelsohn. etc. Opinia publică e firește convinsă, că toate lichelele acestea sunt români adevărați, ocolind pe viitor dela distanță tot ce e românesc.

Datoria guvernului nostru și a tuturor autorităților noastre externe este, ca să intervină în modul cel mai energetic, reprimind cu asiduitate toate manifestările acestea, de natură a ne compromite în fața străinătății.

N. Vancea.

Un paradox.

Astfel s'ar putea numi încurcătura doctrinară în care se află partidul țărănesc din România. El se proclamă un partid care tinde a-și realiza programul în baza principiului luptei de clasă. Dar în același timp cu aceeași perseverență îmbrățișează interesele celor mai opuse clase sociale.

Am înțelege conlucrarea în temelul acestui principiu a claselor cu interese comune sau cel puțin nu contrarii. Admitem, fără însă a o și aproba că este posibilă o activitate comună pe baza luptei de clasă a claselor sociale, cari reprezintă munca, dar nu putem concepe protejarea, și încă cu o forță, care predomină în activitatea partidului, a unei clase sociale, care este cel mai tipic reprezentant al capitalismului și cel mai primejdios exploatator al muncii.

Aceasta este situația în partidul țărănesc în ceea ce privește ocrotirea, în același timp și fără nici o tendință vădită de a egala forțele, a țărănimei și a jidovimeii. Interesele româniei cu a jidovimeii comune? Cea mai mare obrăznicie ce-ar putea afirma cineva. Nici măcar aceea nu este adevărat, — ce a zis un leader al partidului țărănesc, care a regretat că nu s'a născut jidan, — că jidovimea a fost la fel apăsată în țara românească cu țărănimea. Afirmarea acestui lucru dacă n'ar fi o rea credință, ar fi cea mai mare confuzie, ce se face într'un partid politic, care în doctrina sa se sprijină pe un mare dram de materialism istoric. Căci un asemenea partid nu poate admite această afirmație nici din partea celui mai răsvăritor membru sau conducător al său.

Față de jidovime s'ar putea vorbi cel puțin de o oprinare politică, până când aceea a țărănului a fost și politică și economică. Dar cea politică a jidanului a fost numai una formală și aparentă. Dovadă, că jidanul n'a rămas în acea mizerie în care se află țărănul român și până azi. Din contră, întreaga activitate economică — în aprecierile noastre ne referim mai mult la vechiul Regat, relativ la care s'a făcut și afirmațiunea, dar nu fără nici o referire la părțile alipite — s'a desfășurat în toate manifestările și ramurile ei prin jidani, culegând în mod firesc ei și toate roadele unei asemenea activități. Românul boer a contribuit în această activitate aproape numai cu proprietatea nudă a fondului agricol și cu puterea politică pusă în serviciul capitalismului, iar Românul țărăn, fără excepție, numai cu munca și încă cu o muncă impusă de legi, sinonimă cu silnicia.

Jidanul a devenit astfel, dacă nu unicul, cel mai important factor în dezvoltarea capitalismului românesc, apăsător și el ca toate celelalte din lume.

Unde este deci opresiunea jidanului, care ar putea să formeze oarecare punte de apropiere între țărani și jidani? În

mod sincer n'ar putea-o ca și afla nici frații țărăniști. Atunci însă cu dreptul se naște o dumerire asupra scopului și asemenea partid. Cu această structură doctrinară și program politic, partidul țărănesc, oricând fi convinși de buna credință patrioticească, nu poate a rostul dorit de toată lumea, a se întrona în Țara Românească un regim democratic bazat pe adevărata și sincera dragă față de cei oropsiți. Ușor, și nici un scrupul s'ar putea presupune, că râvnește numai acapararea puterii cu egoistele interese de dominațiune și în acest scop în mod isteț și-a ales mijloacele cele mai potrivite: țărănimea, masa alegătoare, și evmea, puterea financiară necesară îndeosebi în opoziție. Agitațiunea fără nici un scrupul a unei asemenea și apărarea celeilalte de toate desvelirile ce i-se sunt pe mai departe căile pentru ajungerea la putere cu orice preț. O sinceră emancipare prin a țărănului român pare astfel posibilă în asemenea împrejurări.

Iată deci partidul țărănesc: dupăcum îl fac să fie conducătorii lui actuali. Țărănimea în mână va trebui scăpată de asemenea politică contrară intereselor ei. Cu orice preț. Chiar cu jertfirea integrității partidului. Un proces de selecțiune s'a început. Fie ca acest început fie semnul înțelegerii adevăratelor dorințe și suferințe ale țărănului român, interesele cărora pot și reprezentate și apărate cât de Români integri și buni patrioți, iar nu protectori ai danilor.

Balul costumal

Arad, 29 Decembrie 19

O admirabilă seară ca de primăvară. Un senin cer instelat cu luna în mul pătrar, invocă fericitele timpuri din „fârșangurile” petrecute în mai bune. Cu sufletul plin de viață ca poezia sălbatecă a unui chip fată mare, mă duc la balul costumal doamnelor române.

Sala dela „Crucea Albă” împobită azi ca niciodată, a cuprins toată suflarea românească din acest oraș. Atâtea costume naționale, atâtea doamne și domnișoare drăguțe, strălucind într'un mănunchiu, nu s'a mai pomde mult.

Pretutindeni o vie agitație. Se luptă se chitea cu o vervă nespūsă peste Parcă s'așteptă să vie cineva: cîm mare, mare. Muzica intonă „Sine nopții”. Palmierii și covoarele curtive românești erau așezate cu o ceperă rară. O privești, care desvofinețea simțurilor. Ceva fenomenal

Mulțimea costumelor naționale apori din toate unghiurile țării creat un aspect atât de pitoresc, topit cu o aureolă de răsfrângeri și lucitoare, care-și va rămânea în ințoată viața. Conturile generale acestei realități mă transportă în imaginație încântătoare.

Oaspeții veneau pâlcuri, pâlcuri, tânăr tomnatec, dela cassă, care și fa numele cucoanelor, uitându-se după câte un „costum”, scăpă la momele. Ceva întârziată cu înfrigur

În fine se 'ntinde „Hora“. Se prind flăcării cu fetele de mână. Un parfum cald și ucigător de dulce umplând toată sala. mă face vrând nevrând să-l respir profund... Ea, încă nu-i aci, măcar i-am citit din ochi, azi de două ori, că va veni.

Dau să întru 'n horă, o doamnă mai în vârstă, cu manieri grațioase, cu hotărâte trăsături nobile, îmi înfige în piept insignia din mătăsă transparentă a petrecerei. M'a surprins, i-am mulțumit printr'un compliment cavaleresc.

O fată dela țară, chiar dela început m'a demontat cu desăvârșire... Nu-mi mai simțeam mâna deloc. Muzica — regret — nu întrunește toate condițiile recerute unei astfel de petrecere de elită. S'a dansat prea puțin românește și prea mult dansurile moderne, ceea ce nu se cam potrivea nicicum cu frumosul costum național. O vină de neiertat a domnilor arangeri. Totașă și domnișoarele erau formal ocolite; act ce contribuia mult să vie dispoziția balului atât de greu.

După pauză eră mai familiar, mai cu vălvă. Se apropiau mai mult unul

de altul și șoaptele de dragoste se înneau lanț... Văzui bine cum o domnișoară, chiar „Regina balului“ nalte de pauză eră foarte posomorită, — ceea ce de altcum o prindea bine — înfățișând silueta unei statui antice, iar acum o seninătate și o dispoziție veselă predomină toată făptura ei.

Un cavalier cu care dansă, văd cum ar fi vrut să-i interpreteze dorința-i arzătoare spunându-i în poezie:

„Ochii tăi frumoși și limpezi
Ca al cerului azur,
Inima mereu mă 'ndeamnă
Să mă fac tălhar să-i fur...“

Dar, — nefiind blondă, — i-a spus în limbajul de azi: „domnișoară ai așa ochi frumoși, că să fii milionar mi-aiși luă 'ndrăzneala să-i fur“. Ea zimbl'o ironie dulce, spunându-i că „nu banii aduc totdeauna fericirea...“ Cavalierul stănd resemnat, ar fi mai vrut să zică ceva, dar un altul, i-o duce, rămânând cu gândul: — oare m'a înțeles?..

Eu, sunt fericit, că am prilejul să savurez mireasma acelor „flori naționale“, mi-am simțit sufletul plutind într'un înfinit de farmec adevărat.

Miti.

Ce fel de cooperative să înființăm.

— La Câmpie. —

(Sfârșit).

Iată de ce sar putea ocupa în, anumite ținuturi, câteva din cooperativele noastre.

Le vom da instrucțiuni acestora cum să folosească la vopsit unele plante care sunt minunate. Acele din cooperative care vor voi să facă iarăși bune parale, le vom sfătui să se ocupe cu tăbăcitul. Pentru aceasta se cere să fie în apropierea vr'unei păduri de stejar, să aibă și apă în apropiere. Coaja de stejar e bună la tăbăcitul peilor groase, care se vor întrebuința la facerea șeilor, opincilor, iar sumacu la tăbăcirea peilor mai mici. Tăbăcirea e o meserie bănoasă. Tot ce cade dela tăbăcit, se vinde cu preț bun.

Părul de pe piele, e bine pițit, și până și răzăturile de pe ea folosesc la facerea cleiului. O cumpără fabricile și negustorii dela oraș.

Pentru fiecare meșteșug, „Uniunea“ va tipări o carte și la cerere va trimite un meșteșugar ca să învețe cooperativa, cum să lucreze. Cele mai multe meșteșuguri sunt foarte simple și deci ușoare de învățat.

Pentru deprinsul meșteșugurilor nu e de altfel nevoie de carte. Sătenii pot deprinde lesnicios și fără bătae de cap, toate îndeletnicirile la care îi îndrumăm noi.

Se sfătue Cooperativele, ce se formează, să înceapă lucrul în mic, căci dela mic se ajunge apoi la mare.

Din mâna tăbăcarului, luând peile o cooperativă ce s'ar creă, ar putea fabrica cojoace lungi și scurte pentru nevoile sătenilor, armatei și muncitorilor. Tot cooperativa aceasta s'ar ocupa cu facerea de căciuli, bunde sau scurteici pentru femei. Toate bine plătite și la mare căutare.

Vânzarea paelor și fânului e o îndeletnicire bănoasă. Cooperativa care și-ar lua această meserie, ar câștiga mulți bani, cerând „Uniunii“ să-i aducă o mașină de presat pae, care le strânge și leagă, așa de bine, că nu mai au habar de ploae.

Paele sunt un comerț bănos și lesne de făcut. Unde e pământ lutos și în apropiere de malul apelor se vor înființa cooperative pentru fabricat varul și cărămizile.

Bolovanii de râu arși, dau cel mai căutat var și cărămizile se fac și se vând lesnicios la sate ca și la oraș.

Olăria e și ea foarte bănoasă și, slavă domnului, se găsesc destui meșteri care să facă oale, ulcioare și căni frumoase, prin satele noastre, 10-12 asemenea cooperative ar avea ușor desfacerea mărfii lor în țară.

Cum arătăm pentru toate îndeletnicirile, se va tipări câte-o cărticică mică, care se va da cooperativelelor

după îndeletnicirea, pe care și-a ales-o, pentru a le servi la deprinsul lucrului. În regiunile cu duzi „Uniunea“ va încuraja cultura gândacilor de mătase, iarăși foarte bănoși și va procura cooperativele sale sămânța neaesară.

Câte-o cooperativă pe plasă, se va putea ocupa cu fabricatul pâinei, meserie care dă câștig până la 30 la sută și care este iarăși foarte ușoară. Cooperative de morărit încă se pot forma.

Iar îndeletnicirea de seamă a cooperativele ce se vor forma pe malul lacurilor și al apelor mari, va fi pescuitul și săratul peștelui.

Cooperativele aceste ce se vor forma vor primi năvoade și alte scule trebuitoare dela „Uniune“ și tot „Uniunea“ le va ajuta cu bani pentru arendatul lacurilor, unde va fi nevoie.

Tot prisosul de pește se va cumpăra de „Uniune“ și trimite cooperativele dela munte și deia câmp, unde e lipsă de pește. Schimburi de-aceste va mijloci pe plâși, pe județe și pe provincii. „Uniunea“ de 3-6 ori pe an, pentru a da posibilitatea cooperativele noastre, să-și desfășoare direct produsele și mai ales dea efectua schimburi de mărfuri între ele. Mal târziu „Uniunea“ își va clădi, pe județe, și magazine proprii.

În regiunile miniere, se vor forma cooperative pentru exploatarea în mic a minereurilor cum e: petrolul (prin puțuri cu vai), al aurului, al mercurului, al plumbului și al iodului.

„Uniunea“ va obține credite din streinătate pentru aceste exploatare.

Acolo unde pentru anumite îndeletniciri, nu se vor putea crea cooperative Uniunea va încuraja instalarea în fiecare sat a câte unui ferar, curelar, cismar, tocilar, crutar și croitor român, pentru nevoile sătenilor. „Uniunea“ îi va încuraja pe aceștia și va veghea, ca nici un străin să nu se strecoare printre ei.

Cam aceste, în linii generale, e gândul cu care la ființă „Uniunea“ cooperativele „Vifor“.

Cum se formează cooperativele Uniunii „Vifor“.

Ele se formează potrivit statului tip al Uniunii Coop. și Vifor și anume: Un grup de cel puțin 20 de săteni semnează actul constitutiv și subscrie cel puțin 100 lei, din care la constituire varsă cel puțin 10 lei plus 5 lei pentru cheltuieli.

După aceasta ei aleg pe loc 5 membri pentru administrarea cooperației și din aceștia se numește de ei președintele.

În mâinile acestuia se vor încredința

banii subscriși. Membrii aleși cu administrarea cooperativei sunt împreună răspunzători de bunul mers al cooperativei față de „Uniune“.

Restul instrucțiunilor sunt cele din Statutul model al Uniunii Cooperativelelor Vifor și codului de Comerț.

Uniunea cooperativelelor rurale de producție „Vifor“

Cinism ori iredentism!

Din Oravița-Română primim următoarele:

On. Redacție,

De fapt omul nu știe cui să-i atribuie faptele unor persoane, cinismului ori iredentismului lor. Așa-i în cazul arătat mai jos, care cred că poate fi mai mult iredentism decât cinism. Cred că cei interesați se vor clarifica arătându-mi și mie și altora felul lor de a gândi, spre a nu mai face parte din categoriile celor de sus. Dacă nu se pot explica, rămân simpli iredentiști și n'au decât să plece acolo unde-i trage inima, în Ungaria lor cea dulce ori Deutsch-Schwäbisch-Landul lor. Da așa! Aceasta o scriu conducătorilor dela „Reuniunea de Invaliditate și Pensie a lucrătorilor din „Banat și Ardeal, filiala 425 din Oravița Rom.“ Dar o scriu și Românilor ca să știe cu cine trăiesc într'o țară și cui dă pâine să mănânce. Da dl „președinte“ al acestei filiale aranjază o „Serată dansantă“ după placul domniei sale în seara de 24 ian., Sâmbătă, în localul Iosif Nedici. Umblă cu colecte după bani, serie pe afișe intrare gratuită și totuși pune cassa și încasează intrarea.

Imparte așa zisele „Bilete de onoare“ — ca apoi tot să încaseze ceva — și și la ucenici și totuși să nu plătească taxele de lux. Sunt sigur că deși la petrecere s'a încasat 11.600 Lei, zic unsprezece mii șase sute Lei, percepția n'a văzut un ban. Are statul Român bani și este cuminte dl Kummer, președintele și n'o să-i deie și el. Face tombolă, loterie și tot fără a plăti taxele legale la percepție după astfel de distracții. Apoi face așa zisul „Slager“ ca să arate, că ce știe. Aduce spre mirarea tuturor (fără aprobarea membrilor Reuniunii), diletanții faimosului Schwaben Ball, care a fost cu o săptămână înainte și la care numai Șvabii și Jidanii (afară de 15 Români) au fost chemați, iar intelectualii Oraviței și tinerimea universitară a fost exclusă; — ca să joace în costumul lor original Tirolez dansuri șvăbești și ungurești. Puțini Români au fost la petrecere, dar acei ce-au fost și au simțit românește au înțeles. Un căluzer nu s'a putut da, un Schwäbisch-Ländler și ciardaș da. Și spre rușinea neamului nostru numai o singură Horă românească s'a dansat, fapt pe care dl vicepreședinte (un Român) la arătat, la ce dl Kummer a zis că și acea e deajuns.

Așa-i săracă țară Românească, ai ajuns rău, — că și acum după 7 ani la toate asociațiile, cluburile, instituțiile tot copiii lui Árpád conduc treburile în detrimentul tău. Dar se va schimba vor plecă toți dela conduceri să vină oameni ai actualei vremi. Și așa și dl Kummer, — care cu ucenicii a întocmit programul și pe cari i-a pus aranjatori la acea petrecere — va plecă și va trece la rezerve spre ași continua propagandă antiromânească în atelierul dsale și nu în fruntea unei reuniuni ca aceia, care o conduce azi. Că este dușman țării românești o știu că n'a depus jurământul la C. F. R. unde eră funcționar, până l'au dat afară.

„Observatorul.“

Cum a ajuns țiganul domn în frunțașă comună Simeria (gara).

În ziua de 26 Ianuarie 1925 a ținut reprezentanța comunei Simeria o ședință. Medicul de circumscripție rurală, care este membru de drept al reprezentanței, fiind înștiințat târziu de ținerea ședinței, a sosit numai pe la jumătatea ei. Prezența lui a făcut pe nesimpaticul neguțator țigan Ioan Nedelcu să sară ca mușcat de șarpe și să declare, că el, nu mai rămâne alături de medic la ședință. A provocat apoi neconturbat de presidiu și pe membrii unguri, oameni cu orizont strâmt sau conduși de interese egoiste sau șovine, să părăsească ședința și a rămas până la urmă pentru controlarea îndeplinirii ordinului lui din partea acelor mameluci țigănești. În felul acesta ședința s'a zădărnicit. Vă veți întreba, că de unde afăta ură contra unui medic, care nu caută decât să-și facă datorința după puterile lui? Țiganul Ioan Nedelcu, care a fost pe timpul ungușilor spion al jandarmilor ungușilor, contribuind la internarea preotului din comuna Chitidu, este un — fără scrupule — îmbogățit de războiu și mai ales de după războiu, care folosește pe străini ca mijloace ale manoperilor lui, pentru ca și străinii să-l folosească, la trebuință, pe el. În August, anul trecut acest arămiu individ în tovarășie cu plouații I. Tanase și Al. Iosanu au votat în reprezentanța comună cu străinii și contra Românilor, când a fost vorba să se cedeze de către comună un loc potrivit pentru clădirea unei biserici românești. Purtarea aceasta a tristei figurii a fost înfierată după cuviință în foaia „Libertatea“ din Orăștie de către medic, după părerea individului I. Nedelcu, căruia i-s'a făcut odată și un proces verbal de contravenție la legea sanitară. Dintre membrii străini ai reprezentanței cei mai mulți sunt de asemenea contravenționiști la aceeaș lege. Străinii mai știu apoi, că medicul are pentru ei sentimentele și atitudinea, care le merită. De aici ura și tendința de ostracizare brutală a unui om cinstit și bine intenționat.

Și iată cum a ajuns să dicteze în frunțașă comună Simeria un imund țigan.

Un notar își ucide mama.

Zilele trecute a fost găsită împușcată în fața locuinței sale femeia Dumitra N. Ionică din Lugulețu, (jud. Dâmbovița). În primul moment nu se știa nimic în privința împrejurărilor în care s'a întâmplat crima, ba, ceva mai mult, se credea într'o sinucidere. După cercetări mai serioase, făcute de jandarmi, misterul a fost pătruns. Probele cele mai evidente, au dus la convingerea că numita femeie a fost împușcată și omorâtă de propriul ei fiu, Nae Dumitrescu, care este notarul comunei. Vestea acestei oribile crime a produs o impresiune adâncă în populația satului. El a fost arestat și înaintat parchetului și apoi cabinetului de instrucție, care l'a și depus în arest. Cu toate că criminalul tăgăduște crima, totuși din primul interogator luat de judecătorul de instrucție, rezultă cele mai sigure probe că autorul crimei nu poate fi altul decât el. Criminalul notar a fost suspendat din funcțiune. Instrucția continuă.

IOAN BALASTU

prăvălie de modă

Arad, Str. Mețlanu (Casa bisericii)

ȘTIRI DE TOT FELUL. SE ZICE:

— Societatea corală „Cântarea României” ne-a făcut să trăim în seara de 31 Ianuarie momente de adevărată înălțare națională și o unire sfântă sufletească.

Ce bine ar fi dacă toți Românii ar ști preții podoabele noastre naționale: muzica, limba, dansul, portul, obiceiurile etc., cari ne fac fală în lumea întreagă.

Represalii împotriva Grecilor. Se află din Constantinopol că guvernul turc a ordonat represalii împotriva grecilor, secvestrând averile grecilor aflați în Constantinopol.

Un sat incendiat. În satul Nigotești din jud. Suceava a ars 17 case, biserica și primăria. Au plecat la fața locului pompierii din oraș, armata, prefectul județului, procurorul și căpitănelul de jandarmi. Pagubele sunt mari, au ars și mai multe vite.

Un templu al păcii. La Paris s'a alcătuit un comitet în scopul întemeierii unui templu pentru pacea popoarelor. Monumentul va fi ridicat pe locul unde s'a petrecut cea mai sângeroasă luptă din războiul mondial.

O bătrână de 105 ani. În comuna Aliman jud. Constanța, a încetat din viață alaltăeri femeia Iordana Greorghe, țigancă de origine. Ea era în etate de 105 ani, nu suferea de nici o boală avea o vedere perfectă, o vigoare curioasă pentru vârsta sa.

Ochiul ca detectiv. Citim despre un fenomen foarte curios întâmplat în Cehoslovacia. Într-o dimineață fu găsit mort un muncitor. Nimic nu trăda pe criminal. Poliția era exasperată de acest mister, dar, în momentul când doctorul legist se aplecă asupra cadavrului să-l examineze mai bine, rămase îngrozit: într-unul din ochii deschiși ai mortului, văzu limpede de tot, chipul unui om, care ridica cu amândouă mâinile o secure. După acest indiciu extraordinar, s'a putut da într'adevăr de urma asasinului. Profesorul dr. Bohne dela universitatea din Colonia chemat să explice acest fenomen, a dat următoarele lămuriri: retina ochiului omenesc poate să fixeze exact ca un clișeu fotografic o imagine oglindită în ea, într-o clipă de extraordinară tensiune nervoasă, în speță groaza. Din punctul de vedere chimic, acest fenomen se mai explică și în felul următor: purpura retinei reacționează întocmai ca un clișeu fotografic.

O sinucidere originală. Fabricantul Ophuysen din Nimwegen, fiind îndrăgostit de servitoarea sa, hotărâse să fugă cu ea în America. Între timp însă se gândi se se omoare cu întreaga familie. În acest scop se urcă în automobil cu soția și cele două fete ale sale și dându-i o viteză nemai pomenită, luă direcția unui râu. Automobilul a căzut în râu, iar fabricantul, soția și una din fete au rămas morți pe loc. cea mai mică dintre copile, a putut fi salvată, grav rănită. Puțină vreme după accident, servitoarea a vrut să se arunce și ea în același loc unde murise stăpânul și iubitul ei. A fost însă împedicată la timp.

Două femei își omoară fratele și din grăsimea lui fac săpun. În Budapesta s'a descoperit deabia acum că în Decembrie 1923, văduva Margareta Borbély împreună cu femeia Maria Szillak au omorât pe un frate al celei dintâi, anume Al. Szücs și din grăsimea lui au făcut săpun, pe care l'au vândut. Abia acum, femeia Maria Szillak, cuprinsă de remușcări, a denunțat crima lor autorităților.

— A apărut „Povestea unui Spirit” fantezie de Petru Zoțiu, din această foarte interesantă broșură mai sunt de vândut 100 exemplare. Un exemplar costă 25 Lei. Se poate procura dela administrația ziarului nostru.

Bulgarii contra Grecilor. Mișcările anti-grecești din Bulgaria continuă, cu toate promisiunile oficialităților bulgare că vor lua măsuri contra vinovaților făcând să înceteze aceste manifestațiuni. Mai multe magazine grecești din Suzopol și alte localități au fost complet devastate, iar în apropierea Burgasului s'au produs scene violente culminând în incendierea caselor și împușcături cari au provocat mare panică printre locuitorii greci. Aceștia fac pregătiri pentru plecare în masă din Bulgaria.

Un tată își pângărește propria copilă de 3 ani. Un viol din cele mai monstruoase a fost descoperit de poliția din Ploiești. În urma unei anchete făcute, s'a stabilit că individul Ion Bărbulescu, patron zugrav și proprietar în str. Cometei, și-a violat propria fiică, în etate de abia 3 ani și 3 luni. Fetița, fiind adusă la poliție, unde a fost adusă și mama ei, la întrebările puse de comisar, a descris urăta și oribila faptă a tătânăsău. Părintele monstru care a fost ținut deoparte spre a nu fi văzut de fetiță, în urma celor mărturisite de fiică-sa, a sfârșit prin recunoașterea faptului. Examenul medical, făcut de medicul primar al orașului, a constatat violul. Părintele criminal a fost arestat imediat.

— Ca un șarpe care își strânge prada, Vă strânge Sifilisul în ghiarele lui! Nu dezesperați însă, căci salvarea voastră e sigură! Fără dureri și fără accidente, vindecă radical Sifilisul! Dar nu în 4 ani ci numai în 3 luni. Bi⁹⁶ este de 7° ori mai puternic ca mercurul și de-o curățenie desăvârșită! Reprezentanța Gen. și depozit P. T. Vifor, Buc. Piața Amzei 18.

De închiriat!

LOCAL de 50 m² bun pentru magazie sau mică industrie în Arad str. Turnului (Lovarda) 3 (Vis-à-vis de Cazarma pompierilor)

Informații dă tot acolo Croitoria de dame ELENA NEGUȘ ȘICLOVAN

Că societatea „Textil” din comuna Chișindia intenționează să și edifice calea ferată industrială pe „Valea rea” până în Palestina, pentru transportarea slujilor sale în pământul făgăduinței. Cu primul tren condus de Feiner vor pleca: Petru Brădean șef de tren, Nicolae Cârnaț și Ioan Hera frâner de signal. Vasile Corneu le va duce cadoul dela „Vulpea” streangul furat dela Ion Stan din moară de pe Marea Roșie.

AVIZ.

— Fiecare Român poate semnă acțiul la „Banca Românilor” prin „Victoria” din Arad până la 14/II. a. c. Rugăm să fie vărsată până la acel ultim termen și prima rată de Lei 200 din 500 Lei cât este prețul unei acțiuni, căci numai în felul acesta vor putea lua parte ca acționari la adunarea gen. din 14 Febr. ora 5 pm. domnii, cari au semnat acțiunile.

Scrisoare deschisă către dl St. Julea, inv. în Jermata.

Domnule Julea!

Citind articolul dtale, publicat în numărul din 28 Ian., a. c. al ziarului „Tribuna Nouă,” am tresărit de bucurie: „Iată o nouă stea pe cerul atât de întunecat a neamului nostru. Iată o forță nouă, un genu adevărat! Să mai zică cineva, că neamul românesc nu produce oameni mari!” D-ta ne-maiputând rezista imboldului de a lumina poporul nostru rătăcit pe căile pierdute a comunismului, fascismului și socialismului, ai așternut pe hârtie strălucitele dtale idei, isvorite din adâncul sufletului, iar „Tribuna Nouă” ți-le-a răspândit în toate colțurile țării. Eu la rândul meu, nu mă pot abține de a nu te descoperi, de a nu arăta lumii întregi nașterea unui nou savant român sadea. Teoriile d-tale trebuie să cucerească întreaga civilizație, Marx, Bărbere, Lassale, Lenin vor fi considerați pe viitor ca diletanți pe lângă d-ta. Căci, ei lucrând o viață întreagă, abia au putut dărui lumea cu câteva fleacuri de teorii, geniul dtale ne-a cucerit însă cu primul articol de ziar.

Nu mă pot extinde asupra glorificării întregului articol, căci ar trebui să scriu volume întregi, ci mă restrâng numai asupra unui singur alineat, care reprezintă chintesenta geniului dtale și care ar trebui imprimat cu litere de aur pe toate colțurile străzilor, ca să cunoască în sfârșit întreg neamul nostru lumina adevărului. Căci, iată ce zici d-ta:

„Țara noastră este cea mai primitoare pentru toate relele. Se ivește în Rusia comunismul; imediat prinde rădăcini și la noi, se ivește în altă parte fascism, socialism nu se poate să nu auzi și la noi de toate acestea. Toate acestea îi lipsesc în timpul de față țării noastre?”

Care vasăzică, toată lumea a fost până acum în eroare, făcând nițică deosebire între fascism și comunism. Ba cea mai mare parte a Românilor adevărați pretindeau, că fascismul e un bun, foarte necesar pentru țara noastră. Și ce e mai grav, într'aceștia se numără o pleiadă de oameni mari, profesori universitari, etc. Ce rușine va fi pe capul lor citind, că un mic dascăl din Jermata le-a luat înainte, arătându-le ce proști au fost pânăazi!

Vezi d-le Julea, ce merite neperitoare ai d-ta! Ai luminat o țară întreagă! Un geniu ca d-ta nu poate să nu stea alături de ilustrul Magnificențius imperatorul artelor și a republicii românești din lună. Urmează-l d-le Julea și doboară-l de pe tron, căci descoperirea dtale e mult mai mare și mai importantă!

Eu te-am descoperit, acum ți-a venit rândul dtale să te afirmi. I. Pescarul.

Invitare la abonament

Pe anul întreg . . . 160 Lei
Pe 1/2 an 80 Lei
Pe 1/4 an 40 Lei
Un exemplar 3 Lei

Rugăm sprijinul tuturor fraților buni de pretutindenea.

Administrația gazetei
„Voința Poporului”.

Arad, strada Vicențiu Babeș Nr. 11.

TOAMNA.

Cu mâna surpătoare toamna-
Uscă, frânge și omoară
Frunze una câte una
Lin din arbori le coboară

Și'n freamăt de fiecare
Frunză vestedă ce moare.
Un glas ironic apare:
„Toate-s trecătoare!”

N. Dragomir.

Cronica școlară. Domnilor învățători Este aproape vândută „Geografia județului Arad”, de E. A. Ch. Ce zice critica? „Este de lăudat în acest manual, mai cu seamă împărțirea excelentă și textul clar și bine aranjat, și acomodarea textului la dezvoltarea spirituală a elevilor. Cartea este bazată în toate pe noul plan de studiu. La „Observări” ne servește cu îndrumări mari regulamente. Hărțile, figurile numeroase și chipurile o fac de tot practică. Se recomandă introducerea acestui manual în interesul școlii românești (Se capătă la Librăria Diecezană din Arad. Prețul Lei 11).

Nr. G. 10364—1924.

Publicație de licitație.

Pe baza decisului judecătoresc de ocol Arad No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de lei 37,500 cuprinse în favorul „Victoria” inst. de credință și economii pentru suma de lei 10.000 capital, interese de 6% dela 3-August 1924, spese stăruite până în prezent în suma de lei 1580-90 se va vinde la licitație publică în Arad Bulevardul Ferdinand nr. 3 în ziua de 20 Februarie 1925 d. m. la ora 20 Arad, la 27 Ian. 1925.

G. Ciupuligă
exec. jud. ab.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public și autorităților bisericești, că în ARAD, str. Românului Nr. 7, am deschis un

Biron tehnic de arhitectură

Construiesc: orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai de parte executivă și întreprind totfelul de lucrări tehnice de clădiri etc.

Cu stimă:
TEODOR CIOBAN
arhitect.

„PODGORIA”

este cel mai ieftin izvor de aprovizionare cu TEXTILE

lângă gara
trenului elec-
tric podgoran

ARAD

Bulevardul Regele Ferdinand I.

62